

EIROPAS KOMISIJAS ATBILDES

UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO
ZIŅOJUMU

Dati kopējā lauksaimniecības politikā: lielo datu
potenciāls politikas izvērtēšanā nav izmantots

Saturs

I. KOMISIJAS ATBILŽU VISPĀRĪGS IEVADS	2
II. KOMISIJAS ATBILDES UZ REVĪZIJAS PALĀTAS GALVENAJIEM APSVĒRUMIEM.....	3
1. Uz datiem balstīta kopējā lauksaimniecības politika.....	3
2. Lai gan saglabājas daži datu iztrūkumi, Komisijai ir pietiekamas zināšanas, lai novērtētu ietekmi un piedāvātu mērķim atbilstošu politiku.....	3
3. Lauku saimniecību grāmatvedības datu tīkls ir viens no galvenajiem datu aktīviem.....	4
4. No apsekojumiem līdz privātu sensoru datiem.....	4
5. Revīzijas palāta uzskata, ka piedāvāt vienotu piekļuves punktu, kur pieejami dati, ir laba prakse.....	4
III. KOMISIJAS ATBILDES UZ REVĪZIJAS PALĀTAS IETEIKUMIEM	5
1. 1. ieteikums. Izveidot sistēmu no IAKS saņemto sadalīto datu izmantošanai.....	5
2. 2. ieteikums. Vairāk izmantot un attīstīt datu avotus, lai apmierinātu politikas vajadzības.....	5

Šajā dokumentā ir sniegtas Eiropas Komisijas atbildes uz Eiropas Revīzijas palātas īpašā ziņojuma apsvērumiem saskaņā ar [Finanšu regulas 259. pantu](#), un tās ir jāpublicē kopā ar īpašo ziņojumu.

I. KOMISIJAS ATBILŽU VISPĀRĪGS IEVADS

Komisijas rīcībā ir liels datu apjoms kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) izstrādei, uzraudzībai un izvērtēšanai. Šī informācija iegūta, agrāk un šobrīd veicot darbu, lai savāktu un izmantotu plašu datu klāstu (KLP) cikla dažādos posmos — analīzes, politikas koncepcijas izstrādes, alternatīvu politikas risinājumu ietekmes novērtēšanas, politikas īstenošanas un saistītās uzraudzības, revīzijas un izvērtēšanas posmā, kā arī citās norisēs, piemēram, starptautiskās sarunās, komunikācijā, resursu pārvaldībā u. c.

Tā kā KLP politikas mērķi gadu gaitā ir attīstījušies, arī datu vajadzības ir mainījušās un paplašinājušās, aptverot citus aspektus, piemēram, agrovidiskos mainīgos lielumus, emisijas, bioenerģiju u. c. Šo apjomīgo datu kopumu katru dienu izmanto Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorātā (AGRI ĢD) un visā Komisijā, bet plašāk tos izmanto ietekmes novērtējumu sagatavošanas laikā. Jaunākais ietekmes novērtējums par turpmāko KLP bija balstīts uz nepieredzētu daudzumu datu, pētījumiem un citu izpēti, izvērtējumiem, modelēšanas rīkiem, progresīvu metodiku kvantitatīvas un kvalitatīvas informācijas ievākšanai un risinājumu sarindošanai utt., kā arī uz iekļaujošu un visaptverošu starpdienestu darbu, kurā vairāk nekā gadu bija iesaistīti desmitiem darbinieku no AGRI ĢD un citām Komisijas struktūrām. Komisija ir uzsākusi dažādas iniciatīvas, lai labāk izmantotu esošos datus un atvieglotu datu apmaiņu starp dalībvalstīm.

Eiropas Revīzijas palātas (ERP) ziņojumā par lielo datu izmantošanu ir atzīts, ka Komisijas rīcībā ir liels datu apjoms, un tiek pārbaudīts, vai Komisija tos izmanto lietderīgi. Minētais ziņojums ir vērtējams atzinīgi — tas ir nozīmīgs un pieņemts Īstajā laikā, kad digitālo tehnoloģiju progress rada strauji augošu datu apjomu. Komisija piekrīt Revīzijas palātas aicinājumam labāk izmantot dalībvalstu rīcībā esošos sadalītus datus un vākt un integrēt šos un citus jaunus datu avotus, lai novērstu dažus atlikušos datu iztrūkumus. Komisija arī turpinās darbu, lai likvidētu šķēršļus datu kopīgošanai un integrēšanai, izstrādātu aizstājējvērtības un modelēšanas pieejas.

Pateicoties lielajam datu, attiecīgo rīku un metodiku apjomam un pieredzējušiem un kvalificētiem ierēdņiem, Komisija ir spējusi novērtēt plašās politikas sniegumu un pēc padziļinātas ietekmes novērtēšanas novērst trūkumus un izstrādāt uz pierādījumiem balstītus politikas priekšlikumus.

Tāpat kā visos uzņēmumos un iestādēs, tuvāko gadu galvenais reālais uzdevums būs nodrošināt datu/digitālās revolūcijas radīto lielo datu labāku pieejamību un plašāku izmantošanu, ņemot vērā lielo daudzumu ierīču un sensoru, kas savienoti ar lietu internetu. Komisija veic lielus ieguldījumus pamatregulējuma (tādu tiesību aktu kā Datu akts, Datu pārvaldības akts, Mākslīgā intelekta akts u. c.) izstrādē, mērķtiecīgā pētniecībā un finansiālā atbalstā nepieciešamo infrastruktūru izveidei.

Komisija pilnīgi piekrīt sniegtajiem ieteikumiem.

Kopš Revīzijas palātas veiktās revīzijas pabeigšanas ir panākts progress dažās svarīgās jomās.

- Saskaņā ar stratēģiju “No lauka līdz galdam” strauji norit pāreja no lauku saimniecību grāmatvedības datu tīkla (FADN) uz lauku saimniecību ilgtspējas datu tīklu (FSDN). Informācijas apmaiņa ar dalībvalstīm ir pastiprinājusies, un tiek gatavots jaunā FSDN pamataкта projekts pieņemšanai Komisijā.
- Drīz būs pabeigta to īstenošanas un deleģēto aktu izstrāde, kas saistīti ar integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (IAKS), un tie tiks iesniegti balsošanai vai pieņemšanai. Tie ietver sīkākas norādes par jauno platību uzraudzības sistēmu.

- Īstenošanas regulas projekts par datiem uzraudzībai un izvērtēšanai ir apspriests ar dalībvalstīm komitejās un ekspertu grupās, un šīs regulas pieņemšana ir plānota 2022. gada vidū.

II. KOMISIJAS ATBILDES UZ REVĪZIJAS PALĀTAS GALVENAJIEM APSVĒRUMIEM

1. Uz datiem balstīta kopējā lauksaimniecības politika

Ziņojumā atzīts, ka *Komisijas rīcībā ir liels datu apjoms KLP izstrādei, uzraudzībai un izvērtēšanai*¹. Šie dati iegūti, agrāk un šobrīd veicot darbu, lai savāktu plašu datu klāstu, ko vispusīgi izmanto dažādos kopējās lauksaimniecības politikas cikla posmos. Tā kā pēdējo 60 gadu laikā KLP politikas mērķi ir attīstījušies, lai pievērstos jaunām problēmjomām (piemēram, pārtikas nodrošinājumam, pārtikas nekaitīgumam, videi, klimatam utt.) un iedzīvotāju gaidām, ir attīstījušās arī datu vajadzības, kas paplašinājušās, aptverot arī tādus jaunus aspektus kā, piemēram, agrovidiskie mainīgie lielumi, emisijas, bioenerģija u. c.

2. Lai gan saglabājas daži datu iztrūkumi, Komisijai ir pietiekamas zināšanas, lai novērtētu ietekmi un piedāvātu mērķim atbilstošu politiku

Lai gan Revīzijas palātas ziņojumā ir atzīts, ka Komisijas rīcībā ir liels datu apjoms KLP izstrādei, uzraudzībai un izvērtēšanai, tajā ir arī minētas dažas jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi. Komisija piekrīt šim novērtējumam, un, lai gan, kā norādīts ziņojumā, tās rīcībā ir liels attiecīgo datu apjoms, tā tomēr ir pastāvīgi centusies pievērsties tām nedaudzajām jomām, kurās ir grūtāk iegūt datus, un šajā nolūkā:

- mudinājusi dalībvalstis vākt attiecīgos datus,
- līdzfinansējusi statistikas datu vākšanu (piemēram, lauku saimniecību grāmatvedības datu tīklā (FADN), lauku saimniecību struktūras apsekojumā / integrētajā lauku saimniecību apsekojumā (FSS/IFS), Zemes izmantošanas un zemes pārklājuma statistiskajā apsekojumā (LUCAS)),
- iegādājusies datu kopas,
- ieguldījusi resursus, lai atvieglotu dalībvalstu datu apmaiņu,
- īstenojusi īpaši pielāgotas pētniecības un inovācijas darbības,
- izmantojusi aizstājējvērtības un modelēšanas rīkus.

Kā vienu no jomām, kurās trūkst datu, Revīzijas palāta norāda mājsaimniecību ienākumus, proti, tā min, ka Komisija nevāc detalizētus datus par citiem ieņēmumu avotiem lauku mājsaimniecībā. Atbildot uz nesenajiem Revīzijas palātas īpašajiem ziņojumiem², Komisijai bija iespēja atsaukties uz tās ieskatā nelabvēlīgo izmaksu un ieguvumu analīzi par šo konkrēto datu vākšanu un uz dalībvalstu spēcīgo nevēlēšanos vākt šādu informāciju.

¹ Sk. ERP ziņojuma 16.–21. punktu.

² Piemēram, Īpašais ziņojums 01/2016 un Īpašais ziņojums 10/2018.

Tāpēc Komisija uzskata, ka lielais tās rīcībā esošo attiecīgo datu apjoms (un darbs, kas jāveic, lai novērstu dažus atlikušos iztrūkumus) ļauj Komisijai gūt pietiekamas zināšanas, lai novērtētu ietekmi un piedāvātu mērķim atbilstošu politiku.

3. Lauku saimniecību grāmatvedības datu tīkls ir viens no galvenajiem datu aktīviem

Lauku saimniecību grāmatvedības datu tīkls (*FADN*) ir viens no galvenajiem *AGRI* ĢD datu aktīviem un IT sistēmām. Tas ir viens no svarīgākajiem *AGRI* ĢD datu apkopojumiem, tajā tiek savākti individuāli dati, tas tiek plaši izmantots un ir būtisks dažādajos politikas cikla posmos (ietekmes novērtēšanā, politikas īstenošanā, izvērtēšanā). Pāreja uz lauku saimniecību ilgtspējas datu tīklu (*FSDN*) ir svarīgs pasākums, kurš uzlabos datu pieejamību *AGRI* ĢD un kura tiešais mērķis ir novērst būtiskus iztrūkumus datos par ilgtspējas vidiskajiem un sociālajiem aspektiem. Tas ietvers arī vispārēju modernizāciju, kuras ietvaros tiks uzlabota datu apmaiņa un savāktās informācijas izmantošana, arī lai nodrošinātu konsultācijas un salīdzinošo novērtēšanu lauksaimniekiem.

4. No apsekojumiem līdz privātu sensoru datiem

Jaunās tehnoloģijas dod iespēju iegūt vēl nepieredzētu datu apjomu, izmantojot sensorus un citas lietu interneta ierīces. Gūstot labumu no visatbilstošākajiem šādi iegūtajiem datiem un lietderīgi izmantojot tos, var būtiski pārvirzīties uz priekšu esošo datu iztrūkumu novēršanā un, iespējams, aizstāt pašreizējos apgrūtinātos un dārgos apsekojumus. Pēdējo divu gadu laikā Komisija ir pieņēmusi tiesību aktu priekšlikumus datu pārvaldības un datu kopīgošanas jomā (piemēram, Datu pārvaldības aktu, Datu aktu), lai apgūtu šo lielo datu vēl neizmantojamo potenciālu. Uz piekļuvi šiem jaunajiem datu avotiem nebūs iespējams virzīties automātiski; būs jāizveido stimuli, infrastruktūras un abpusēji izdevīgi risinājumi.

Komisija 2019. gadā ierosināja programmas “Apvārsnis Eiropa” kandidātpartnerību “Datu lauksaimniecība” ar mērķi sasaistīt publiskās un privātās intereses lauksaimniecības datu izmantošanā, atkalizmantošanā un labuma gūšanā no tiem, kā arī uz datiem balstītu risinājumu nodrošināšanā.

Turklāt Komisija strādā, lai izveidotu kopīgas datu telpas, arī lauksaimniecības jomā, ar mērķi izveidot drošu un uzticamu datu telpu, kas lauksaimniecības nozarei sniegtu iespēju pārredzami apmainīties ar datiem un piekļūt tiem, ļaujot uzlabot tās ekonomiskos un vidiskos rādītājus. Šīs datu telpas galvenais mērķis būs palīdzēt privātā sektora dalībniekiem (piemēram, lauksaimniekiem, mašīnu ražotājiem, kā arī sēklu uzņēmumiem, apdrošinātājiem, bankām u. c.) un plašākai digitālajai ekonomikai radīt jaunus pakalpojumus; noteiktu veidu dati varētu būt noderīgi arī politikas veidošanā. Komisija nesen izsludināja uzaicinājumu saistībā ar koordinācijas un atbalsta darbību (*CSA*), kurā tiks pētīti iespējamie risinājumi un konceptuālas pieejas gaidāmās datu telpas turpmākai izvēšanai, iesaistot ieinteresētās personas un dalībvalstis. Paredzams, ka *CSA* rezultāti būs zināmi 2024. gadā.

5. Revīzijas palāta uzskata, ka piedāvāt vienotu piekļuves punktu, kur pieejami dati, ir laba prakse

Komisija atzinīgi vērtē Revīzijas palātas pozitīvo novērtējumu attiecībā uz sasniegto, proti, plašākai sabiedrībai nodrošināto piekļuvi apjomīgam datu kopumam Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta agropārtikas datu portālā³. Centienus vākt un izmantot attiecīgos datus, arī izmantojot progresīvas metodes, piemēram, lielapjoma agroekonomiskos modeļus, papildina darbs,

³ <https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DataPortal/home.html>.

kas tiek veikts, lai svarīgākos datus darītu pieejamus sabiedrībai. Tas tiek darīts, izmantojot saprotamas vizualizācijas un lietotājdraudzīgas saskarnes datu lejupielādēšanai, nodrošinot arī mašīnas-mašīnas iespējas un pieejamību mobilajās ierīcēs / planšetdatoros.

III. KOMISIJAS ATBILDES UZ REVĪZIJAS PALĀTAS IETEIKUMIEM

1. 1. ieteikums. Izveidot sistēmu no IAKS saņemto sadalīto datu izmantošanai

Komisija piekrīt 1. ieteikumam un turpinās darbu, lai izveidotu juridisko, tehnisko un administratīvo satvaru IAKS datu un no citiem avotiem iegūto datu kopīgošanai un atkalizmantošanai dalībvalstīs papildus tiem datiem, ko Komisija saņems gada snieguma ziņojumos. Šie dati būs lietderīgi politikas uzraudzībai un izvērtēšanai.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2024. gads

2. 2. ieteikums. Vairāk izmantot un attīstīt datu avotus, lai apmierinātu politikas vajadzības

a) Vairāk izmantot esošos datus, apsvērt jaunus datu avotus vai apvienot esošos avotus

Komisija pastāvīgi cenšas atkalizmantot esošās datu kopas, kas savāktas citiem mērķiem. Tāpēc Komisija piekrīt 2. ieteikuma a) punktam, kurā ieteikts vairāk izmantot esošos datu avotus (piemēram, administratīvos datus un statistikas apsekojumus un *Copernicus* datus), apsverot jaunus datu avotus vai apvienojot esošos avotus.

b) Pārbaudīt iespēju izmantot aizstājējvērtības vai netiešus datu avotus, ja tiešos avotus nav iespējams izmantot, lai novērtētu galvenos rādītājus vai aspektus

Komisija piekrīt 2. ieteikuma b) punktam un turpinās izstrādāt progresīvākas metodikas, lai noteiktu piemērotas aizstājējvērtības un citas metodes.

c) Novērtēt iespēju izmantot lauksaimniecības mašīnu datus plašākā mērogā

Komisija piekrīt 2. ieteikuma c) punktam, kurā ieteikts novērtēt iespēju izmantot lauksaimniecības mašīnu datus plašākā mērogā. Komisija turpinās darbu, lai izpētītu un izmantotu pieejamos lauksaimniecības mašīnu datus, un izstrādās rīkus datu ievākšanai.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2025. gads